

ΦΑΚΕΛΟΣ του ΕΡΓΟΥ (ΦΤΕ)

ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ
ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

**ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ
“ΤΖΑΜΙ ΓΑΖΙ ΟΜΕΡ” ΣΤΗΝ ΛΙΒΑΔΕΙΑ**

Σύμφωνα με τον Ν. 4412/2016

Αρ. μελέτης 24/2019
CPV: 71320000-7 «Υπηρεσίες εκπόνησης τεχνικών μελετών»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ

ΕΡΓΟ

**«ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ
“ΤΖΑΜΙ ΓΑΖΙ ΟΜΕΡ”»**

ΧΡΗΜ/ΣΗ

ΣΑΕ 055

ΚΩΔ. ΕΝΑΡΙΘΜΟΣ 2003ΣΕ05500005

ΚΑΠ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΑΠ

**ΠΡΟΕΚ/ΜΕΝΗ
ΑΜΟΙΒΗ**

127.946,64 πλέον ΦΠΑ 24%

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- 1.Περιγραφή του σχεδίου αξιοποίησης του μνημείου
- 2.Ιστορικά στοιχεία
- 3.Μελέτη σκοπιμότητας:
 - A)Πολεοδομική θέση
 - B)Αρχιτεκτονική αξία
 - Γ) Κοινωνική συμβολή
 - Δ) Ανάλυση περιοχής μελέτης
- 4) Πρόγραμμα απαιτούμενων μελετών
- 5) Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των μελετών

1. Περιγραφή του σχεδίου αξιοποίησης του μνημείου

Το προτεινόμενο έργο θα αποτελέσει την χωρική και λειτουργική συνέχεια σειράς έργων που έχουν γίνει για την προστασία και την ανάδειξη του ιστορικού κέντρου της πόλης, από τις πηγές της Κρύας μέχρι την γέφυρα Ικάρου.

Το Τζαμί Γαζή Ομέρ, κηρύχθηκε ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/ΚΗΡ/10983/354 (ΦΕΚ 261/Β/98) .

Η πρόταση του Δήμου Λεβαδέων είναι μετά την αγορά του να γίνουν οι μελέτες και οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης και το μνημείο να καταστεί επισκέψιμο. Την διαχείριση του θα την αναλάβει ο Δήμος Λιβαδειάς και το μνημείο θα στεγάζει επιπλέον μόνιμες ή περιοδικές εκθέσεις.

2. Ιστορικά στοιχεία

Κατά τους ιστορικούς χρόνους, η Λιβαδειά ήταν γνωστή για το πανάρχαιο Μαντείο του Τροφωνίου, το οποίο είχαν επισκεφθεί και συμβουλευθεί ο Κροίσος, ο Μαρδόνιος, ο Αιμίλιος Παύλος κ.α. Πήρε μέρος στο κοινό των Βοιωτών και ακολούθησε την τύχη των άλλων βοιωτικών πόλεων. Το 395 π.Χ. λεηλατήθηκε από τον Λύσανδρο και το 86 π.Χ. από τον Μιθριδάτη, γνώρισε όμως ιδιαίτερη ακμή κατά τον 2ο μ.Χ. αιώνα.

Το μαντικό ιερό του Τροφωνίου και το ιερό άλσος, το οποίο περιγράφει αναλυτικότερα ο Πausanias, λειτουργούσε μέχρι την κατάργηση των παγανιστικών τελετουργιών από τον Θεοδοσίο Α΄. Μέσα στο άλσος, εκτός από το ιερό του Τροφωνίου, υπήρχαν χώροι ή κτίσματα αφιερωμένα στη λατρεία της Αγαθής Τύχης, του Αγαθού Δαίμονος, της Αρτέμιδος, του Ερμή, του Διονύσου και θεοτήτων του τοκετού. Υπήρχαν επίσης ο τάφος του Αρκεσίλαου, ιερά του Απόλλωνα και της Δήμητρας, καθώς και ναός του Διός Βασιλέως, προς τιμήν του οποίου τελούνταν τα Βασίλεια, γιορτή με αγώνες και πομπές κανηφόρων που καθιερώθηκε το 371 π.Χ. σε ανάμνηση της νίκης των Βοιωτών στα Λεύκτρα. Ακόμα και σήμερα στην περιοχή των πηγών της Έρκυνας, της σημερινής Κρύας, στους πρόποδες του λόφου του κάστρου, που κατά πάσα πιθανότητα συναποτελούσαν τμήμα του ιερού τεμένους με το άλσος και το μαντείο του Τροφωνίου, υπάρχουν κόγχες αναθημάτων και αρχαίο υλικό διάσπαρτο ή σε δεύτερη χρήση. Στην ίδια θέση βρέθηκαν κατά καιρούς και αγάλματα πεπλοφόρων γυναικών που, κατά πάσα πιθανότητα, απεικονίζουν θεότητες ή ιέρειες της τοπικής λατρείας.

Ο προσανατολισμός των δρόμων της αρχαίας πόλης είναι ΒΔ-ΝΑ και ΒΑ-ΝΔ, κάτι που ισχύει και για τη σύγχρονη πόλη. Η αρχαία πόλη είχε χτιστεί στη χαμηλότερη περιοχή της σημερινής πόλης, κυρίως στο τμήμα που περικλείεται από τις οδούς Καραγιαννοπούλου, Μπουφίδου, Ανδρεαδάκη και Χριστοδούλου. Στην περιοχή έχουν γίνει σωστικές ανασκαφές και έχουν βρεθεί ερείπια κτηρίων αλλά και κινητά αντικείμενα. Ο χώρος ταφής ήταν στο λόφο του Αγίου Βλασίου και συγκεκριμένα στην περιοχή του Νοσοκομείου, όπου ανασκάφηκαν στο σύνολό τους περίπου 155 τάφοι που χρονολογούνται από τα τέλη του 6ου αι. π.Χ. έως και τον 3ο αι. π.Χ. Τελευταίες σωστικές ανασκαφές έφεραν στο φως τμήμα αρχαίου νεκροταφείου που χρονολογείται από την Ύστερη Κλασική έως και την Ελληνιστική εποχή (4ος-3ος

αι.

π.Χ.).

Η Λιβαδειά κατά τους πρώτους αιώνες της Βυζαντινής περιόδου, δεν παρουσίασε ιδιαίτερη ανάπτυξη. Η αγροτική οικονομία της πόλης αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα από τις βαρβαρικές επιδρομές του 4ου και των αρχών του 5ου αιώνα, αλλά και κατά τον 7ο αιώνα. Κατά τη διοικητική μεταρρύθμιση με την εισαγωγή του θεσμού των θεμάτων, εντάχθηκε στο θέμα Ελλάδος· από τον 9ο μέχρι τα μέσα του 12ου αιώνα, γνώρισε αξιόλογη οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της γενικότερης οικονομικής προόδου των θεμάτων του ελλαδικού χώρου. Όμως, οι επιδρομές των Νορμανδών στη συνέχεια είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική ζωή της περιοχής, αποδυναμώνοντας την καλλιέργεια και την παραγωγή μεταξιού και περιορίζοντας την εμπορική κίνηση.

Μετά την κατάληψη της νότιας Ελλάδας από τους Φράγκους της Δ΄ Σταυροφορίας (1204), η Λιβαδειά παραχωρήθηκε στον «κύριο των Αθηνών» Όθωνα Δελαρός (de la Roche) και, έναν αιώνα αργότερα, μετά την ήττα των Φράγκων από τους Καταλανούς στη μάχη του Κηφισού (1311), οι κάτοικοι παρέδωσαν το κάστρο της πόλης στους νικητές με αντάλλαγμα την παραχώρηση προνομίων. Η καταλανική κυριαρχία συνεχίστηκε έως το Μάιο του 1388 υπό το βασιλιά της Σικελίας Φρειδερίκο, οπότε η περιοχή του δουκάτου των Αθηνών περιήλθε στο Νέριο Ατσαγιόλι (Nerio Accaiuoli).

Το **1460** η Λιβαδειά περιήλθε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και αποτέλεσε καζά. Το 16ο αιώνα η πόλη ήταν χάσι Οθωμανών αξιωματούχων και από το 17ο αιώνα υπήρξε βακούφι της Μέκκας ή, κατ' άλλους, της Μεδίνας. Το 18ο αιώνα, η πρόσδοδος του καζά της Λιβαδειάς αφιερώθηκε στο Γενί τζαμί του Σκούταρι (στην περιοχή της Κωνσταντινούπολης), που το είχε ιδρύσει η σύζυγος του σουλτάνου Μεχμέτ Δ΄.

Το 15ο και 16ο αιώνα, στους φορολογικούς καταλόγους της εποχής γίνεται αναφορά στο ρύζι, το οποίο πρώτη φορά εμφανίζεται στη νότια Ελλάδα. Καλλιεργούνταν στις όχθες της Έρκυνας και αποτελούσε αντικείμενο μέριμνας της κεντρικής εξουσίας. Στις αγορές της πόλης διακινούνταν, εκτός από το ρύζι, ζώα, σιτηρά, όσπρια, μέλι, κερύ, λάδι, ντόπια ή εισαγόμενα υφαντά, δέρματα, πρινοκόκκι (βαφική ύλη), ξυλεία κ.ά.

Στις πολεμικές συγκρούσεις κατά τη διάρκεια του Τουρκοβενετικού πολέμου του 1684-1699 και, συγκεκριμένα, το 1694 και το 1695, η Λιβαδειά υπέστη σημαντικές καταστροφές, αλλά από τις αρχές του 18ου αιώνα διαμορφώθηκαν ιδιαίτερες συνθήκες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας. Κατ' αρχάς χορηγήθηκαν στους κατοίκους προνόμια που είχαν συνέπεια την ενίσχυση του κοινοτικού θεσμού και τη δημιουργία μιας τάξης αρχόντων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι στα τέλη του 18ου αιώνα η Λιβαδειά χαρακτηριζόταν ως «η μεγαλύτερη πόλη της Βοιωτίας». Η οικονομία της ήταν ανθηρή και μπορούσε να διακινεί σε όλη την Ελλάδα μαλλί, σιτάρι και ρύζι.

Τις παραμονές της Επανάστασης, η Λιβαδειά είχε 10.000 Έλληνες κατοίκους. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, η πόλη δοκιμάστηκε επανειλημμένα από τις τουρκικές στρατιές που κατευθύνονταν στην Πελοπόννησο, και στην περιοχή δόθηκαν οι τελευταίες μάχες του Αγώνα. Η πόλη απελευθερώθηκε οριστικά το 1829 και αμέσως άρχισε να ανασυγκροτείται.

Μετά την απελευθέρωση και ήδη το 1841 η Λιβαδειά ήταν ένα από τα εύρωστα οικονομικά κέντρα του νεοελληνικού κράτους. Η Κωπαΐδα και η Έρκυνα συντέλεσαν στην ανάπτυξη της βιομηχανίας. Η κλωστοϋφαντουργία ήταν ο κύριος κλάδος ανάπτυξης, αφού η Κωπαΐδα έδινε το βαμβάκι και η Έρκυνα την κινητήρια δύναμη για τις μηχανές των εργοστασίων. Εκκοκκιστήρια, νηματουργεία, νεροτριβές και μύλοι επέτρεπαν την παραγωγή μεγάλης ποσότητας νήματος για την εγχώρια αγορά αλλά και για εξαγωγή. Η οικονομική ευρωστία της πόλης γίνεται φανερή και από τα πολυτελή σπίτια, από τα οποία λίγα μπορεί να δει κανείς σήμερα στην πόλη.

Σήμερα η Λιβαδειά είναι η έδρα του Δήμου Λεβαδέων, που προήλθε από τη συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Λεβαδέων, Δαυλείας, Κορώνειας και Χαιρωνείας και την Κοινότητα Κυριακίου.

Η περιοχή του Δήμου Λιβαδειάς εντάσσεται σε μια ευρύτερη ενότητα που φέρει σημαντική ιστορική μνήμη. Τα πολιτιστικά και ιστορικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι άρρηκτα δεμένα με το ιστορικό παρελθόν της ευρύτερης περιοχής της Βοιωτίας. Η Λιβαδειά γειτνιάζει με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, με σημαντικότερο αυτόν των Δελφών.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι θεσμοθετημένοι αρχαιολογικοί χώροι στην πόλη της Λιβαδειάς:

Πίνακας : Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία Δ. Λεβαδέων			
α/α	μνημείο & θέση	περιγραφή μνημείου	υπεύθυνος φορέας & καθεστώς προστασίας
1	Αρχαιολογικός χώρος λόφου του Προφήτη Ηλία στη Λιβαδειά	Ημιτελής, περίπτερος ναός του Διός Βασιλέως, δωρικού ρυθμού. Χρονολογείται στο τέλος του 3 ^{ου} αιώνα π.Χ	ΥΠΠΟ –Θ΄ ΕΠΚΑ (Θήβα) ΦΕΚ 984/Β/9-8-2000
2	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου στο Λαφύστι	Βυζαντινός ναός	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 4/Β/11-1-1978
3	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου στο Λαφύστι	Βυζαντινός ναός	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 4/Β/11-1-1978
4	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας στο Λαφύστι	Βυζαντινός ναός	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 4/Β/11-1-1978
5	Ταφικά Μνημεία στο νεκροταφείο Αγίας Παρασκευής Λιβαδειάς	Αποτελούν αξιόλογο γλυπτικό έργο και δείγμα ταφικής αρχιτεκτονικής στην περιοχή.	ΥΠΠΟ – 1 ^η ΕΝΜ ΦΕΚ 1035/Β/23-8-2000
6	Κτίριο στην οδό Τροφωνίου στη Λιβαδειά, ιδ. Πλουτάρχου Ακριδόπουλου	Δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής, χτισμένο κατά την τελευταία δεκαετία του 19 ^{ου} αιώνα.	ΥΠΠΟ – 1 ^η ΕΝΜ ΦΕΚ 323/Β/22-5-1984

7	Τζαμί του Γαζή Ομέρ στην οδό Στρατηγού Ιωάννου και Αθ. Τσόγκα στη Λιβαδειά	Χρονολογείται από την εποχή της τουρκοκρατούμενης Λιβαδειάς	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 261/Β/18-3-1998
8	Βιομηχανικό κτίριο στη Λιβαδειά, ιδ. Πλουτάρχου Ακριδόπουλου	Κτίριο στην παλιά Εθνική Οδό Λιβαδειάς-Λαμίας. Δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής στην περιοχή.	ΥΠΠΟ – 1 ^η ΕΝΜ ΦΕΚ 187/Β/27-3-1984
9	Τοξωτό γεφύρι Τουρκοκρατίας στη θέση «Πηγές» Λιβαδειάς	Βρίσκεται στη θέση Πηγές της Λιβαδειάς. Χρονολογείται από την εποχή της τουρκοκρατούμενης Λιβαδειάς	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 731/Β/31-7-1980
10	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής στη Λιβαδειά	Σημαντικός υστεροβυζαντινός ναός. Ιστορικό, διατηρητέο μνημείο το οποίο συνδέεται με τον μεγάλο αγώνα του Έθνους, καθώς την 1 ^η Απριλίου 1821 πραγματοποιήθηκε στο ναό πανηγυρική δοξολογία από τους επισκόπους Σαλώνων, Ταλαντίου και Αθηνών, οι οποίοι ευλόγησαν την επαναστατική σημαία του Αθ. Διάκου.	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 748/Β/29-9-1993
11	Κάστρο Λιβαδειάς	Σημαντικό βυζαντινό μνημείο.	ΥΠΠΟ -1 ^η ΕΒΑ ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922
ΠΗΓΗ: ΥΠΠΟ – Δ/ση Αρχείου Μνημείου & Δημοσιευμάτων, Θ' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχ/των, 1 ^η Εφορεία Βυζαντινών αρχαιοτήτων			

Το **μεσαιωνικό κάστρο** της Λιβαδειάς, είναι χτισμένο σε απότομο βραχώδη λόφο στο νότιο άκρο της σημερινής πόλης. Έχει έκταση εντός των τειχών, περίπου 26.700 μ². Το σχήμα του είναι τριγωνικό και έχει δύο αμυντικούς περιβόλους. Από αυτούς ο εξωτερικός περιλαμβάνει το ισχυρό βόρειο τείχος που προστατεύει τις πλέον ευπρόσβλητες πλευρές του οχυρώματος και από ασθενέστερα τείχη που συμπληρώνουν κατά τόπους τη φυσική οχύρωση των άλλων πλευρών. Το βόρειο τείχος ήταν ενισχυμένο, κατά διαστήματα, με ορθογωνικούς πύργους. Ισχυρότερος από αυτούς είναι εκείνος της βορειοανατολικής γωνίας. Έχει μορφή προμαχώνα ο οποίος συνδέεται με τον περίβολο με στενό διάδρομο. Η σημασία του ήταν πολύ μεγάλη για την άμυνα του κάστρου, καθώς είναι κτισμένος επάνω σε μια από τις πηγές του ποταμού, εξασφαλίζοντας έτσι την υδροδότησή του. Το βόρειο τείχος ήταν ενισχυμένο με προτείχισμα από το οποίο σήμερα διατηρείται μόνο το δυτικό του τμήμα. Στο βόρειο τείχος ανοίγεται η κύρια πύλη του κάστρου, κοντά στο δυτικό άκρο του και μια δευτερεύουσα στο ανατολικό.

Ένα κεντρικό οχύρωμα με ισχυρό πύργο και ιδιαίτερο τείχος καταλαμβάνει την κορυφή του λόφου. Σε άμεση σχέση με αυτό διατηρούνται τα λείψανα ενός μεγάλου κτιριακού συγκροτήματος. Σε αυτό ανήκε η έως σήμερα διατηρούμενη σε καλή κατάσταση δίχωρη, θολωτή δεξαμενή πάνω στην οποία έχει κτισθεί στα τέλη του 19ου αιώνα ή στις αρχές του 20ου αιώνα ο ναός της Αγίας Σοφίας. Οι δύο οχυρωματικοί περίβολοι του κάστρου ορίζουν δύο άνισες σε έκταση περιοχές, όπου κατά τόπους διακρίνονται ακόμη λείψανα κτισμάτων. Η ανέγερση του κάστρου εκτιμάται ότι πραγματοποιήθηκε σε τέσσερις τουλάχιστον οικοδομικές φάσεις. Η παλαιότερη φάση ανάγεται στην Ύστερη Αρχαιότητα ή στην Πρωτοβυζαντινή Περίοδο, η δεύτερη στη Μεσοβυζαντινή Περίοδο, η τρίτη που περιλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των οχυρώσεων που διατηρούνται ως σήμερα, στον 13ο-14ο αιώνα και η τέταρτη στην Τουρκοκρατία. Μετά την απελευθέρωση από τους

Τούρκους το κάστρο εγκαταλείφθηκε και σταδιακά ερειπώθηκε (Μαμαλούκος Σταύρος, Καμπόλη Αναστασία, 1997) .

Ο **λόφος του Προφήτη Ηλία**, (βρίσκεται Ν.Δ. της πόλης της Λιβαδειάς) έχει χαρακτηριστεί αρχαιολογικός χώρος. Συγκεκριμένα, σώζονται:

- Ο ημιτελής, περίπτερος ναός του Διός Βασιλέως, δωρικού ρυθμού, ο οποίος χρονολογείται, σύμφωνα με επιγραφικές μαρτυρίες, στο τέλος του 3ου αιώνα π.Χ.
- Νοτίως αυτού, λείψανα μικρότερου ναού, ο οποίος ταυτίζεται είτε με πρόδρομό του, είτε με τον αναφερόμενο από τον Πausανία ναό, που στέγαζε αγάλματα του Κρόνου, της Ήρας και του Δία.
- Τρία ορθογώνια κτίσματα στο βορειοδυτικό άκρο του λόφου και μια κυκλική κατασκευή στο βόρειο άκρο του, που εκτιμάται ότι έχουν κατασκευαστεί με οικοδομικά υλικά από το μεγάλο ναό.

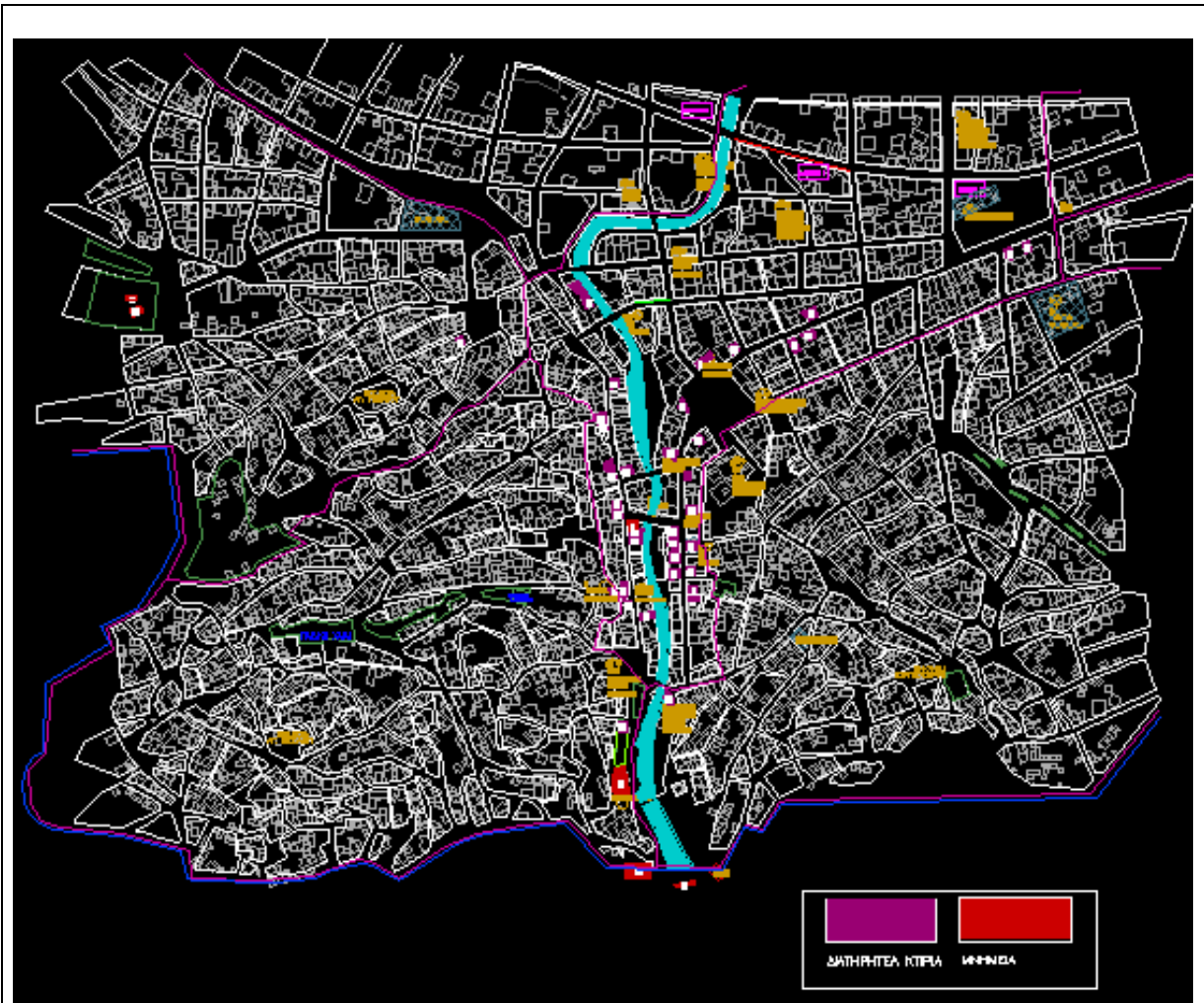
Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λεβαδέων, υπάρχει σημαντικός αριθμός μη κυρηγμένων, αρχαιολογικών χώρων, όπως στο βόρειο τμήμα, στον χώρο του Νοσοκομείου που έχει βρεθεί Ρωμαϊκό Νεκροταφείο. Άλλο αξιόλογο μνημείο που δεν έχει θεσμοθετηθεί, είναι το Τρίχινο Γεφύρι, υστεροβυζαντινής εποχής.

Το **Τρίχινο Γεφύρι**, βρίσκεται στο πιο στενό σημείο του χειμάρρου που διασχίζει το φαράγγι της Κρύας, περίπου 1.100 μ απόσταση από τις πηγές. Το τοπίο είναι αξιόλογο, όπως και το ίδιο το γεφύρι. Οι βραχώδεις όγκοι που το πλαισιώνουν, περιορίζουν το άνοιγμά του και βοηθούν την στέρεη θεμελίωσή του. Το γεφύρι είναι μονότοξο, ενώ από τα ανατολικά και τα δυτικά του κεντρικού τόξου, πάνω από τα βάθρα, υπάρχουν άλλα δυο τοξωτά ανοίγματα, διαφορετικής μορφολογίας. Το γεφύρι είναι στενό (1.90μ) και τα υπολείματα πήλινων αγωγών που βρέθηκαν ανάντι και κατάντι του χειμάρρου, υποδηλώνουν ότι το γεφύρι προοριζόταν για την μεταφορά νερού.

Το Τρίχινο Γεφύρι

Το ιστορικό κέντρο της πόλης της Λιβαδειάς, συγκεντρώνει την πλειονότητα των κηρυγμένων **διατηρημένων κτιρίων**, όπως καταγράφονται στον χάρτη 1.1. Σημαντικές συγκεντρώσεις αξιόλογων κτισμάτων εντοπίζονται στους δρόμους Ελ. Βενιζέλου, Στρ, Ιωάννου Μπουφίδου, Γεωργαντά και στην αρχή της οδού Αθηνών. Αρκετά από τα κτίσματα αυτά, είναι δείγματα νεοκλασικής μορφολογίας με λιτές και συμμετρικές γραμμές. Τα νεοκλασικά κτίσματα αποτελούν τυπικά δείγματα της «αστικής υφής» της πόλης, και χρονολογούνται στο τέλος του 19ου αιώνα. Στην πλειονότητα τους τα νεοκλασικά διατηρητέα κτίρια που εντοπίζονται στην περιοχή είναι διώροφα, και σε αρκετές περιπτώσεις η κατοικία περιορίζεται στον όροφο, ενώ το ισόγειο δίνεται για εμπορική χρήση. Διώροφα νεοκλασικά διατηρητέα βρίσκονται στους δρόμους Γεωργαντά, Αθηνών, Μπουφίδου, Στρατηγού Ιωάννου, Ελ. Βενιζέλου.

Χάρτης 1.1.: Διατηρητέα κτίρια & Μνημεία (απόσπασμα σχ. Πόλης)
--

Το **τέμενος του Γαζή Ομέρ** βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Στρατηγού Ιωάννου και Αθ. Τσόγκα. Το τέμενος χρονολογείται από την εποχή της τουρκοκρατίας. Εκτιμάται ότι οικοδομήθηκε στο δεύτερο μισό του 15ου αιώνα. Σήμερα σώζεται τμήμα του και συγκεκριμένα ο κυρίως λατρευτικός χώρος - μια τετράγωνη αίθουσα στεγασμένη με τρούλο. Εξωτερικά έχουν προσκολληθεί νεώτερα κτίσματα που διαφοροποιούν τον όγκο και τη μορφή του κτιρίου. Το κτίσμα έχει έντονη εικόνα εγκατάλειψης και υποβάθμισης.

Ο γαζής Ομερ Βέης ήταν υιός του πασά της Θεσσαλίας Ντουραχάν και κατέκτησε την Λιβαδειά καθώς και τις πόλεις Λαμία, Δομοκό και Θήβα το 1460, όπου 'γαζής' είναι 'ο νικητής της πίστης' και 'Βέης' είναι βαθμός στην στρατιωτική ιεραρχία.

3. Μελέτη σκοπιμότητας:

Οι κοινωνικές και πολιτισμικές λειτουργίες στην περιοχή χρειάζονται αναβάθμιση και η προστασία του ιστορικού μνημείου, θα ενδυναμώσει την κοινωνική συνοχή και τον κεντρικό ρόλο της περιοχής.

Ο χρόνος και η ιστορία, συχνά δημιουργούν νησίδες ιστορικής και πολεοδομικής ασυνέχειας εντός των πόλεων, νησίδες όμως που αποτελούν θεμέλια της αστικής ταυτότητας, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση του τζαμιού. Η πόλη ως ζωντανός οργανισμός, οφείλει να αναζητά και να κατακτά νέες κάθε φορά ισορροπίες ανάμεσα σ' αυτές τις πολεοδομικές ασυνέχειες χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η λύση είναι στον αφανισμό ή τον εγκλωβισμό και την αλλοίωση των μνημείων.

Το μνημείο είναι ένας ιστορικός τόπος που έχει δεχτεί ελάχιστες επεμβάσεις για την προστασία και την ανάδειξη του, με αποτέλεσμα να μένει αναξιοποίητος. Το Τζαμί παρουσιάζει έντονα σημάδια φθοράς, η ύπαρξη και η θέση του παραμένουν άγνωστες στο κοινό, δεν είναι αναγνωρίσιμο ακόμη και αν κάποιος περάσει ακριβώς δίπλα του. Βρίσκεται στην δυτική όχθη του ποταμού Έρκυνα που διασχίζει την πόλη της Λιβαδειάς, απόσταση περίπου 400 μ από τις πηγές της Κρύας και το μεσαιωνικό κάστρο. Πρόκειται για μια περιοχή φυσικού κάλλους και επιπλέον ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (Μαντείο του Τροφωνίου, βιομηχανικά κτίρια του 19ου αι.), στην οποία υπάρχουν υποδομές, όπως υπαίθριο θέατρο στο φαράγγι, Συνεδριακό κέντρο, Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, Μουσείο Παλαιών επαγγελματιών κ.α.

Με το έργο αυτό επεκτείνονται οι δυνατότητες ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη της Λιβαδειάς με τη μακραίωνη ιστορία. Η ιστορική αξία του μνημείου και η σύνδεση του με τον χώρο των πηγών της Κρύας και της ανάπλασης του ιστορικού κέντρου της πόλης (έργο : Ανάπλαση Παρόχθιων Χώρων Έρκυνας, Δίκτυο Πεζοδρόμων κ.α.), δίνει το μέτρο των δυνατοτήτων της αξιοποίησης του.

Άμεσα ωφελούμενος από το έργο θα είναι ο πληθυσμός της Λιβαδειάς αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Χρήστες αναμένεται να είναι, επισκέπτες και διερχόμενοι με κατεύθυνση τους Δελφούς, την Αράχωβα, τον Ελικώνα.

Με την υλοποίηση του παρόντος έργου, ενισχύεται η βάση ανάπτυξης στην περιοχή τουριστικών και πολιτιστικών χρήσεων και η ενίσχυση του ρόλου της Λιβαδειάς ως αναπτυξιακού πόλου στον τομέα αυτό.

Α) Πολεοδομική θέση

Οι παγκόσμιες εξελίξεις του πολεοδομικού τοπίου, έχουν οδηγήσει στην συνειδητοποίηση της ανάγκης για την διατήρηση και προστασία της αρχιτεκτονικής και κληρονομιάς κάθε τόπου. Η ιδιαίτερη σχέση των μνημείων με τους παράγοντες του δομημένου περιβάλλοντος αλλά και τα άυλα στοιχεία που εμπεριέχονται σε αυτά, συγκροτεί την ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα του τόπου. Το μνημείο ως στοιχείο του δομημένου περιβάλλοντος, αν ενταχθεί σωστά σε αυτό, αναβαθμίζει το αστικό τοπίο.

Στον χάρτη ΥΧ1 (κλίμακα 1/5000) φαίνεται η θέση του αρχαιολογικού χώρου στο κέντρο της πόλης της Λιβαδειάς. Στον χάρτη αυτό σημειώνεται και η θέση των μνημείων της περιοχής. Η τοπογραφική αποτύπωση του μνημείου γίνεται στο σχέδιο Τ 1.

Το μνημείο βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της πόλης, σε ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση, καθώς έχει όψη σε δυο οδούς και προς την δυτική όχθη του ποταμού Έρκυνα. Είναι δυνατή η θέαση και η πρόσβαση στο μνημείο, τόσο από τις οδούς Στρατηγού Ιωάννου και Τσόγκα που έχουν πρόσφατα αναπλασθεί σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, όσο και από τους πεζόδρομους που διατρέχουν τις όχθες του ποταμού. Η θέση του είναι πλεονεκτική, καθώς βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τις πηγές του ποταμού Έρκυνα και από το Μεσαιωνικό Κάστρο.

Β) Αρχιτεκτονική αξία

Το Τέμ

Ιστορικό κτίριο - μνημείο είναι ένα κτιριακό κέλυφος, που φέρει την σφραγίδα της ιστορίας του, συνυφασμένη με τα γειτονικά του κτίρια, με το εγγύς φυσικό και αστικό περιβάλλον. Το μνημείο είναι πηγή ιστορικών και γενικά επιστημονικών πληροφοριών. Η παλαιότητά του δεν μπορεί να ξανακερδηθεί με κανένα τρόπο και κατά συνέπεια είναι αναντικατάστατο.

Στο ΦΕΚ 261/Β/98 δημοσιεύθηκε η με αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/ΚΗΡ/10983/354 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού σύμφωνα με την οποία το **Τέμενος του Γαζή Ομέρ** χαρακτηρίζεται ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Το Τέμενος έχει ταυτιστεί με το Τζαμί του Γαζή Ομέρ Μπέη και οικοδομήθηκε πιθανότατα το δεύτερο μισό του 15ου αι. Σήμερα σώζεται τμήμα του τεμένους, δηλαδή ο κυρίως λατρευτικός χώρος, μια τετράγωνη αίθουσα στεγασμένη με τρούλο, ενώ εξωτερικά έχουν προσκολληθεί νεώτερα κτίσματα που διαφοροποιούν τον όγκο και την μορφή του κτιρίου.

Το Τέμενος του Γαζή Ομέρ είναι μοναδικό στην περιοχή και διακρίνεται για το περίτεχνο σύστημα τοιχοδομίας των εξωτερικών τοίχων και το γείσο στο τύμπανο του τρούλου που σχηματίζεται από επάλληλες σειρές τούβλων και οδοντωτών ταινιών κατά το εκφορικό σύστημα. Η μορφή του μνημείου δεν είναι σε μεγάλο βαθμό ορατή, έχει όμως δυνατότητες ανάδειξης. Μπορεί εκτός από την διατήρησή του ως ιστορικού μνημείου να λειτουργήσει και ως εκθεσιακός χώρος. Το συνολικό εμβαδό του κτιρίου(κάλυψη) μαζί με τα νεώτερα προσκτίσματα είναι περίπου 180 τ.μ.

Σύμφωνα με όσα αναφέρει ο Ιορδάνης Δημακόπουλος («Η Παναγία της Λειβαδιάς. Μια άγνωστη εκκλησία του 11ου αι.» Δελτίον ΧΑΕ 12 (1984),σελ 323), «τό τζαμί τού Γαζή Όμέρ, πού αναφέρεται από τους Spon και Wheler, άλλα και τόν Leake61, καί τό όποιο δέν είναι άλλο από αυτό πού σώζεται καί σήμερα πάνω στην όδό Στρατηγού Ίωάννου, βορειότερα από τό Σταροπάζαρο (Είκ. 3, αριθ. 2). Πρόκειται γιά κτίριο τού οποίου τό τύμπανο τού τρούλου είναι κτισμένο κατά τό πλινθοπερίκλειστο, περίπου, σύστημα, έχει ενα γείσο πού δημιουργούν επάλληλες σειρές τούβλων καί οδοντωτών ταινιών (Είκ. 8), κατά τό έκφορικό σύστημα, καί πρέπει νά αναχθεί στίς τελευταίες δεκαετίες τού 15ου ή, τό πολύ, στίς αρχές τού 16ου αι. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγείται κανείς όχι τόσο από τήν επωνυμία τού μνημείου («Γαζή Όμέρ»), πού δείχνει έναν ιδρυτή πού άνηκε στους Γαζήδες τής κατάκτησης, όσο από τή μορφή τής τοιχοποιίας. Πρβλ. τόν τάφο τού Άχμέτ Έβρενός Έβρενόσογλου (τέλη 15ου αι.) στά Γιαννιτά (M. Kiel, Yenice Vardar, Studia Byzantina et Neohellenica Neerlandica III (1973), σ. 320-322 καί είκ. απέναντι σ. 322), τό ίμαρέτ τού Γαζή Έβρενός στην Κομοτηνή (Balkan Studies 12 (1971), σ. 426 καί πίν. V, 2), πού χρονολογείται στά 1362-1375, τό τζαμί τού Φαΐκ Πασά στην Άρτα (Ά . Όρλάνδος, Τα τουρκικά κτήρια τής Άρτης, ΑΒΜΕ Β' (1936), σ.200-202), μέ γείσα από οδοντωτές ταινίες, πού χρονολογείται στό τέλος τού 15ου αι. κ.ά.»

Εξάλλου, σύμφωνα με την μελέτη του ιδίου («Λειβαδειά, Η πολεοδομική εξέλιξη και τα μνημεία της από τον 11ο αι μέχρι το 1821», εκδ. ΑΡΜΟΣ, τομ.Α, σ. 508, 517,519,530-531), η συνοικία «Γαζή Ομέρ Βέη» για την οποία γίνεται λόγος σε δικαστικά έγγραφα της εποχής της τουρκοκρατίας, ήταν μια περιοχή με εμπορικές και βιοτεχνικές χρήσεις, το τζαμί βρισκόταν δηλαδή στο «παζάρι» της πόλης. Τμήμα

του τζαμιού φαίνεται πως υπήρχε προς την πλευρά της οδού Τσόγκα, η διάνοιξη της οποίας ίσως έγινε μετά την απελευθέρωση.

Το Τέμενος του Γαζή Ομέρ, όψη στην οδό Στρ. Ιωάννου

Γ) Κοινωνική συμβολή

Η ολοκληρωμένη και ισόρροπη ανάπτυξη έχει ιδιαίτερη σημασία για το εσωτερικό των αστικών κέντρων, προκειμένου να επιτευχθεί βελτίωση της ποιότητας ζωής και κοινωνικοοικονομική συνοχή. Η προστασία των μνημείων μπορεί να συνυπάρξει αρμονικά με το αγαθό της ανάπτυξης σε μια βιώσιμη ισορροπία παρελθόντος και μέλλοντος, παλαιού και σύγχρονου, χώρου και χρόνου .

Με την ενεργοποίηση δράσεων πολιτισμού, όπως είναι η ανάδειξη ιστορικών μνημείων της πόλης και η μετατροπή τους σε επισκέψιμους, ενισχύεται και αξιοποιείται το δυναμικό αυτό που θα προωθήσει την πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη.

Με την αποκατάστασή του το μνημείο θα ενταχθεί στο αξιόλογο περιβάλλον της περιοχής, αίροντας την σημερινή του εικόνα που αποτελεί περισσότερο παράγοντα υποβάθμισης μέσω της παρούσας εγκατάλειψής του.

Ο επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος του μνημείου, όπως θα διαμορφωθεί, μπορεί να αποτελέσει έναν χώρο όπου ασκείται η διαχείριση του πολιτισμού. Αυτό σημαίνει διαφύλαξη των πολιτισμικών αγαθών, εκπαίδευση, επικοινωνία, γνώση και ψυχαγωγία.

4. Ανάλυση της περιοχής μελέτης

Α). ΦΥΣΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Γεωλογικές και Υδρογεωλογικές συνθήκες - Χαρακτηρισμός εδαφών

Η πόλη της Λιβαδειάς αναπτύσσεται εκατέρωθεν της Έρκυνας μεταξύ των υψομέτρων +130 και +250 περίπου.

Η πόλη της Λιβαδειάς εδράζεται κυρίως επί σχιστολίθων της σχιστολιθοκερατολιθικής φύσης η οποία περιλαμβάνει αργιλικούς σχιστόλιθους εναλλασσόμενους με κερατόλιθους και παρεμβολές μαγματικών ομφιολιθικών διεισδύσεων.

Από γεωλογική άποψη ανήκει στα ιζήματα μετάβασης από τη ζώνη της Ανατολικής Ελλάδας (Υποπελαγονική), στη ζώνη Παρνασσού – Γκιώνας.

Πρόκειται για φλύσχη αδιαίρετο, ο οποίος είναι σύστημα πετρωμάτων που περιλαμβάνει από τα νεώτερα προς στα παλαιότερα:

A) κροκαλοπαγή

B) ψαμμίτες

Γ) ερυθροβισσινόχρωμους και ασβεστιτικούς – αργιλικούς σχιστόλιθους.

Η πιο πάνω αναφερόμενη ομάδα πετρωμάτων είναι αδιαπέρατη απ' το νερό και εμφανίζεται κυρίως στην ανατολική πλευρά της πόλης. Προς νότο εμφανίζονται καρστικοποιημένοι ασβεστόλιθοι και σε σχέση με το υφιστάμενο ρήγμα και της στεγανότητας του υποκείμενου συστήματος, δημιουργούνται οι ευνοϊκές προϋποθέσεις του σχηματισμού των πηγών της Έρκυνας στην επαφή των δύο σχηματισμών. Στα βόρεια και μέσα στην περιοχή της πόλης, οι εμφανιζόμενοι σχηματισμοί αποτελούνται από κορήματα (τεμάχια ασβεστολίθων, λατυπών και αργίλων).

Εν γένει οι ανωτέρω συνθήκες, όπως άλλωστε διαπιστώθηκε και από ερευνητικά φρεάτια που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή δεν ευνοούν την ύπαρξη πλούσιου και με υψηλή στάθμη υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Η φύση του εδάφους ευνοεί την απορροή των όμβριων υδάτων και ο χώρος αποστραγγίζεται άριστα μέσω και των ήδη κατασκευασμένων δικτύων κοινής ωφέλειας.

Περιγραφή κλιματολογικών συνθηκών

Τα κλιματολογικά στοιχεία της περιοχής, για τα τελευταία 15 χρόνια, με βάση τα δεδομένα του πιο κοντινού μετεωρολογικού σταθμού (της Αλιάρτου) παρατίθεται στους επόμενους πίνακες.

ΜΗΝΑΣ	ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ (ΜΜ)	ΜΕΣΗ ΜΕΓΙΣΤΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ	ΜΕΣΗ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ
Ιανουάριος	104	12	0,7
Φεβρουάριος	81	13,7	4
Μάρτιος	73	16	5

Απρίλιος	23	20	8
Μάιος	28	26,3	11,3
Ιούνιος	23	30	16
Ιούλιος	18	32	17
Αύγουστος	25	32,6	15
Σεπτέμβριος	27	28,4	14,7
Οκτώβριος	55 21,7	12,6	
Νοέμβριος	68	19	7,4
Δεκέμβριος	102	12,6	4,7
ΣΥΝΟΛΟ	627	-	-

ΑΝΕΜΟΣ (ΗΜΕΡΕΣ)												
Ένταση	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ	Μαι	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπτ	Οκτ	Νοεμ	Δεκ
>6B	2,0	1,5	1,3	1,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,5	0,8	1,3
>8B	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1 0,2	

Διευκρινίζεται ότι, τα στοιχεία αυτά αφορούν τα πεδινά και ημιορεινά του Δήμου Λεβαδέων.

Όλα τα στοιχεία (θερμοκρασίες, σχετική υγρασία, ατμοσφαιρικά κατακρημνίσματα), βρίσκονται πολύ κοντά στους μέσους όρους της Ελλάδας. Ο μέσος ετήσιος αριθμός νεφοσκεπών ημερών είναι για την περιοχή 45 ημέρες, ενώ η πάχνη και η δροσιά είναι φαινόμενα που παρατηρούνται κατά τους χειμερινούς και τους ανοιξιάτικους μήνες.

Οι άνεμοι είναι κυρίως Βόρειοι (16%), Βορειοδυτικοί (13%), Δυτικοί (8%) και Νότιοι (7%) και σπανίως ξεπερνούν τα 8 Β.

Φυσικό περιβάλλον

Η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει πλούσια μορφολογία και ποικιλία τοπίων: πεδιάδες, οροπέδια, μεγάλα δάση και υψηλές βουνοκορφές, ορεινές αγροτικές καλλιέργειες και βοσκότοπους, σημαντικό υδατικό δυναμικό και ακτές στον Κορινθιακό κόλπο.

Αξιόλογα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν:

Ο Βοιωτικός Κηφισός

Ο Βοιωτικός Κηφισός αποτελεί έναν από τους κύριους υδάτινους πόρους του νομού Βοιωτίας, δεδομένου ότι αρδεύει το Κωπαιδικό πεδίο και υδρεύει τμήμα της Αθήνας αφού καταλήγει στην Υλίκη. Η λεκάνη του Βοιωτικού Κηφισού εκτείνεται στο κεντρικό τμήμα του υδατικού διαμερίσματος και ορίζεται δυτικά από τα όρη Οίτη και Γκιώνα, βόρεια από το Καλλίδρομο και το Χλωμό, και νότια από τον Παρνασσό και τον Ελικώνα. Στη λεκάνη απορροής διακρίνονται τρεις υπολεκάνες που εκτείνονται κατά μήκος του ποταμού και βρίσκονται σε διαφορετικά υψόμετρα, υπολεκάνες άνω, μέσου και κάτω ρου.

Μέσα στην ίδια υδρολογική λεκάνη του Β. Κηφισού υπάρχουν οι πηγές της Λιβαδειάς που εκφορτίζουν τμήμα του καρστικού όγκου του Ελικώνα. Ο ποταμός, που πηγάζει από τον Παρνασσό σε υψόμετρο 900m, έχει μήκος περί τα 60km και εκβάλλει μέσω σήραγγας στην λίμνη Υλίκη σε υψόμετρο 80m. Η λίμνη Υλίκη, μαζί με τη λίμνη Παραλίμνη και το σύστημα **του Βοιωτικού Κηφισού ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 (GR 2410001)** με έκταση 116.065 στρέμματα που έχει χαρακτηριστεί ως τόπος κοινοτικής σημασίας (SCI).

Ο Βοιωτικός Κηφισός αποτελεί Βιότοπο Corine (κωδικός τόπου AG0020013).

Ο ποταμός Κηφισός έχει σε μεγάλο τμήμα του εγκιβωτιστεί και αποστραγγίζει τα νερά της πεδιάδας, της πρώην λίμνης Κωπαιδίας. Ο Βοιωτικός Κηφισός αποτελεί σημαντική πηγή για τα θηλαστικά Lutralutra (Βίδρες), κάποια είδη ψαριών και για πουλιά σαν την Alcedoatthis (Αλκυώνη) και PendulineTilt (Υφάντρα) (στοιχεία από την Τράπεζα Στοιχείων για την Ελληνική Φύση – ΦΙΛΟΤΗΣ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο).

Ο Ελικώνας

Οι κορυφές του όρους Ελικώνα εντάσσονται στους σημαντικότερους βιότοπους της χώρας μας, σύμφωνα με την καταγραφή που έγινε στα πλαίσια του **CORINEBIOTOPESPROJECT με κωδικό AG0060052**. Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό ορεινό τοπίο της Κεντρικής Ελλάδας με δάση από Abiescephalonica (Κεφαλληνιακή ελάτη) και γυμνές κορυφές, πλαγιές και γκρεμούς. Η παρουσία σπάνιας χλωρίδας κάνει την περιοχή πολύ ενδιαφέρουσα. Με βάση τα αυτοφυή φυτά της περιοχής, διακρίνεται από βοτανολογικής πλευράς σε τρεις ζώνες : Η βορειότερη εμφανίζει τα βασικά χαρακτηριστικά της παραμεσογειακής ζώνης, με φυτικά είδη τα πρίνος, ελιά και σχοίνος, η μεσαία ζώνη που καλύπτει την περιοχή του Ελικώνα, με κυριότερα είδη την ελάτη, τον κέδρο και τη δρυ, και η τρίτη ζώνη στο νοτιότερο τμήμα, χαρακτηρίζεται σαν Ευρωμεσογειακή ζώνη, με κυρίαρχα φυτικά είδη την κουμαριά, τη φιλλυρέα και το σπάρτο.

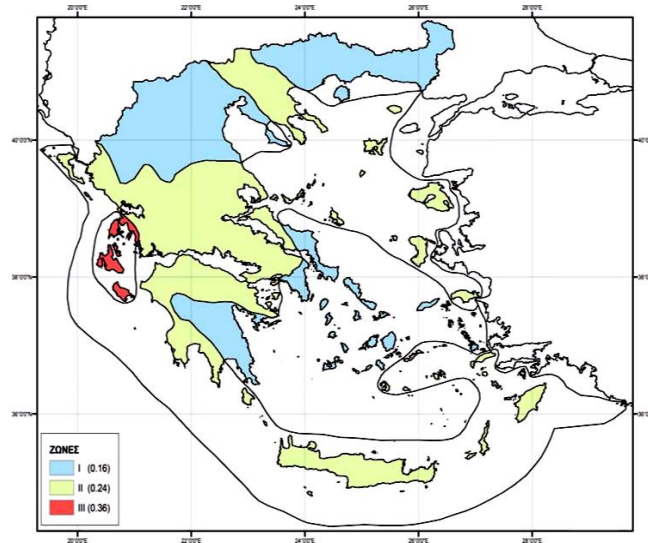
Η Έρκυνα

Η περιοχή που εξετάζεται, βρίσκεται στο κέντρο της πόλης της Λιβαδειάς και διαρέεται από τον ποταμό Έρκυνα, ο οποίος κινούμενος βόρεια εισέρχεται διαμέσου της πόλης της Λιβαδειάς στην πεδιάδα της Κωπαιδίας για να ενωθεί με τον Μακρυσαίο ποταμό και αργότερα με τον βοιωτικό Κηφισό. Η Έρκυνα αποστραγγίζει τη λεκάνη βόρεια του οικισμού της Ανάληψης, ενώ σημαντική τροφοδοσία δέχεται από τις πηγές της Κρύας που αναβλύζουν στα όρια της πόλης της Λιβαδειάς. Η Έρκυνα κατά την ελληνική μυθολογία, ήταν Νύμφη μίας ομώνυμης πηγής στη Λιβαδειά της Βοιωτίας, κόρη του του Τροφωνίου και συντρόφισσα της Περσεφόνης.

Κατά την αρχαιότητα φημιολογείται ότι στα βραχώδη πρανή της Κρύας, σκαμμένο μέσα σε βράχους, ήταν το μαντείο του Τροφωνείου. Την περίοδο λειτουργίας του, το ποτάμι της Έρκυνας θεωρείτο Ιερό και Μυστηριώδες. Οι πηγές ονομάζονταν πηγές της "Λήθης" και της "Μνημοσύνης" .

Σεισμολογικά Δεδομένα

Σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού (ΕΑΚ 2000) και την απόφαση που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Β΄1154/12.8.2003 και ισχύει από 01.01.2004, η ευρύτερη περιοχή Έρευνας κατατάσσεται στην κατηγορία II, αναφορικά με τις σεισμικές δράσεις σχεδιασμού με σεισμική επιτάχυνση εδάφους $A = \alpha * g$, όπου $\alpha = 0,24$.

Εικόνα 1: Οι τρεις κατηγορίες (III, II, I) ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας στις οποίες χωρίστηκε ο Ελληνικός χώρος σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση

Η σεισμική δραστηριότητα στην περιοχή ενδιαφέροντος από τις αρχές του 20ου αιώνα έως σήμερα είναι πού περιορισμένη. Μόνο στο χώρο του Ορχομενού – Κωπαΐδας παρουσιάζεται κάποια αξιόλογη σεισμικότητα για την οποία και ιστορικές μαρτυρίες για καταστρεπτικά συμβάντα.

Ειδικότερα όπως είναι δυνατόν να διαπιστωθεί από το Χάρτη σεισμικών επικέντρων που αναφέρονται στους πλέον γνωστούς ισχυρούς σεισμούς μεταξύ του 550 π.Χ. και του 1.900 μ.Χ. στην περιοχή έχει εκδηλωθεί μεγάλος σεισμός μεγέθους 7,0 R το 551 μ.Χ. Από τον Προκόπιο τον Καισαρέα και άλλους συγγραφείς προκύπτει ότι την περίοδο αυτή μεγάλοι σεισμοί συγκλόνισαν τη Βοιωτία, Αχαΐα και Κτισαίο κόλπο (κόλπος της Ιτέας). Για τον σεισμό αυτό αναφέρονται ολικές καταστροφές πόλεων και σοβαρές ζημιές στη Χαιρώνεια, Κορώνεια Κρυσάιο κόλπο, Κόρινθο, Λεχαιό και Ναύπακτο..

Επίσης αναφέρονται ελαφρές βλάβες στη Λιβαδειά από το σεισμό μεγέθους 6,8R την 01η. 08. 1870 στην Αράχωβα και μερικές καταστροφές στην Επαρχία Λιβαδειάς από το σεισμό μεγέθους 6,7R στις 20.04.1894 στη Μαλεσίνα-Μαρτίνο Φθιώτιδας. Σαν γεγονός πρόσφατης δραστηριοποίησης αναφέρεται ο σεισμός μεγέθους 5,3R στις 14.11.1974 στην ευρύτερη περιοχή του Ορχομενού. Οι περισσότερες ζημιές παρατηρήθηκαν στους οικισμούς Υψηλάντη και Σωληνάρι.

Χλωρίδα – Πανίδα

Η χλωρίδα στη περιοχή που θα κατασκευασθεί το έργο είναι υποβιβασμένη έως ανύπαρκτη. Υπάρχει έλλειψη ελεύθερων χώρων όπου μπορεί να αναπτυχθεί πράσινο. Αξιόλογη ζώνη με δυνατότητα ανάπτυξης του αστικού πρασίνου, αποτελούν οι όχθες του ποταμού Έρκυνα.

Στο κέντρο της πόλης της Λιβαδειάς δεν παρατηρούνται σπάνια ήδη πανίδας όπως και στα κέντρα όλων των πόλεων της Ελλάδας. Κατά συνέπεια δεν υπάγονται σε κανένα ειδικό καθεστώς προστασίας ούτε χρήζουν ιδιαίτερης μέριμνας.

Β. ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας με τα θεσμοθετημένα στοιχεία ιστορικού αποθέματος της περιοχής του Δήμου Λεβαδέων καθώς και το θεσμικό πλαίσιο προστασίας τους.

<u>Διατηρητέα μνημεία του Δ. Λεβαδέων</u>		
α/α	περιγραφή μνημείου	υπεύθυνος φορέας & καθεστώς προστασίας
1	Κτίριο νερόμυλου Δραμά στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Παπαϊωάννου και Ι.Ναού Αγίου Γεωργίου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
2	Κτίριο στην οδό Αγίου Γεωργίου 26 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Χρυσάνθης Κουρεμένου Αθανασούλα	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 38/Δ/21-1-1988
3	Κτίριο στην οδό Αθηνών 14 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Πλούταρχου Ακριδόπουλου και Ν.Ταμπάκη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
4	Κτίριο στην οδό Αθηνών 16-18 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Χρυσούλας Κυριακάκη και Μαρίας-Βασιλειάνας Λιανού	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
5	Κτίριο στην οδό Ι.Γρυπونهσιώτη 3 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ευαγγέλου Ρούπη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 38/Δ/21-1-1988
6	Κτίριο στην οδό Εθνικής Αντιστάσεως (Ξενοδοχείο «Ελικών») στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Καλλιρρόης Σπυρίδωνος, Καίτης Τομαρά, Χαρίκλειας Πολίτη και Αργυρίου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
7	Κτίριο 2 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ελληνικού Δημοσίου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 752/Δ/13-8-1987
8	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου και Μουσών στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Μορφωτικού Συλλόγου Λιβαδειάς	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 654/Δ/13-7-1987
9	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου και Μουσών στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Δημητρίου Τσολάκου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 654/Δ/13-7-1987
10	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 10 και Ι. Λάππα στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ηλία Σίμου και Πόπης Κόλλια	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 750/Δ/13-8-1987

11	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 20 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Σπυρίδωνος Δημητρακόπουλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 752/Δ/13-8-1987
12	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 21 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Νικολάου Σπυρόπουλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 633/Δ/3-7-1987
13	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 25 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Νικολάου Ξηρογιάννη, Ευφροσύνης Ξηρογιάννη και κληρονόμων Γ. Παπανικολάου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 752/Δ/13-8-1987
14	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 27 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Π.Κόκκινου, Α.Μπολοβίνη, Φ.Μπούρα και Η.Γέρου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 752/Δ/13-8-1987
15	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 29 και Αθ. Τσόγκα στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Παναγιώτη Λιάκου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 752/Δ/13-8-1987
16	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 32 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ομοσπονδίας Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Λιβαδειάς	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 750/Δ/13-8-1987
17	Κτίριο στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 42 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Μαρίας Κοντογιάννη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 750/Δ/13-8-1987
18	Κτίριο στην οδό Κουτσοπετάλου 8, φερόμενο ως ιδιοκτησία Κων/νου Χριστοδούλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 750/Δ/13-8-1987
19	Κτίριο στην οδό Κουτσοπετάλου 9 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Κλέαρχου Ψαρόμυαλου και Β. Τριμπούκη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 750/Δ/13-8-1987
20	Κτίριο στην οδό Μπουφίδου και Χριστοδούλου στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Β.Παπαρούντα, Ε.Παπαρούντα & Δ.Σταθοπούλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
21	Κτίριο στην οδό Μπουφίδου 5 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Γ.Παπαγεωργίου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
22	Κτίριο στην οδό Μπουφίδου 22 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Σ.Εξαρχάκου και λοιπών κληρονόμων Σ.Τσάκου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
23	Κτίριο στην οδό Μπουφίδου 25 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Α.Θεοδωρόπουλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1023/Δ/16-10-1987
24	Κτίριο στην οδό Οδυσσέα Ανδρούτσου 17 (Στρατηγού Ιωάννου) στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Α.Παπαγγελή & Μπονιάκου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 38/Δ/21-1-1988
25	Κτίριο στην οδό Οδυσσέα Ανδρούτσου 19 (Στρατηγού Ιωάννου), στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Α.Παπαγγελή & Μπονιάκου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 38/Δ/21-1-1988
26	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 18 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Παναγιωτοπούλου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 38/Δ/21-1-1988
27	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 48 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Σ.Παπανικολάου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
28	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 49 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία κληρονόμων αδελφών Σουλτάνη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
29	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 50-52 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Γ.Βασιλιά	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
30	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 51 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ε.Σακελλάριου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
31	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 61 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Π.Ρούσου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987

32	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 63 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Μαρίας, Λουκά, Γεωργίου & Μ.Μακρή	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
33	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 66 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία κληρονόμων Α.Καρατζά	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
34	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 81 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Α.Μερτζάνη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
35	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 83 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Λ.-Αικ.-Ασημ. Καρούζου	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 1024/Δ/16-10-1987
36	Κτίριο στην οδό Στρατηγού Ιωάννου 98-100 στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ι.Καράμπελα	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 419/Δ/15-5-1987
37	Κτίριο στην οδό Τροφωνίου στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 419/Δ/15-5-1987
38	Κτίριο στην οδό Τροφωνίου και Αγίου Δημητρίου στη Λιβαδειά, φερόμενο ως ιδιοκτησία Δήμου Τριάντη	ΥΠΕΧΩΔΕ ΦΕΚ 419/Δ/15-5-1987

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λεβαδέων υπάρχει σημαντικός αριθμός μη κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων . Εντός της πόλης τα αρχαιολογικά ευρήματα εντοπίζονται στο κέντρο της πόλης (στις οδούς Μπουφίδου, Γεωργαντά, Κάδμου) ενώ στο βόρειο τμήμα, στον χώρο του Νοσοκομείου, έχει βρεθεί νεκροταφείο ρωμαϊκών Χρόνων και στην οδό Σπυροπούλου βρέθηκαν ψηφιδωτά παλαιοχριστιανικού ναού.

Γ) Αξιολόγηση της ανάλυσης

Το κύριο πρόβλημα της περιοχής όσον αφορά το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον είναι το υψηλό ποσοστό ανεργίας ενώ σημαντικό πλεονέκτημα αποτελούν οι δυνατότητες προσέλκυσης νέων επενδύσεων στον τομέα των εξυπηρετήσεων.

Όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον και τον αστικό ιστό, κύρια προβλήματα αποτελούν η έλλειψη αστικού πράσινου και η υποβάθμιση των αξιόλογων κτιριακών συνόλων.

Η ενδυνάμωση του ήδη υπάρχοντος υπερτοπικού ρόλου της Λιβαδειάς και του κέντρου της είναι απαραίτητη. Σήμερα οι διοικητικές λειτουργίες και ένα μέρος του λιανικού εμπορίου την καθιστούν ήδη πόλο έλξης . Για την εξέλιξη της πόλης σε σημαντικό αστικό κέντρο της περιοχής είναι απαραίτητη η ενίσχυση και η ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος.

Δ) Στόχοι

Η υποβάθμιση των ιστορικών και πολιτισμικών πόρων μπορεί να αντιμετωπιστεί με την δομική αποκατάσταση και την λειτουργική προσαρμογή αυτού του αξιόλογου κτιρίου με στόχο την διατήρηση της ιδιαίτερης ταυτότητας και αισθητικής του αξίας .

Το προτεινόμενο έργο αποσκοπεί αναλυτικότερα:

- Στην διατήρηση των στοιχείων της ιστορίας της πόλης και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας της περιοχής.
- Στην ανάδειξη της ταυτότητας και της αναγνωσιμότητάς της . Οι κάτοικοι των πόλεων έχουν ανάγκη από σταθερά σημεία αναφοράς στον αστικό χώρο. Η αναγνωσιμότητα της πόλης συνδέεται με την ενσωμάτωση της ιστορίας της στον σύγχρονο ιστό
- Στην δυνατότητα πολιτιστικής έκφρασης και πληροφόρησης.
- Στην ενίσχυση της συνεκτικότητας της πόλης με προώθηση της μείξης των μη οχλουσών χρήσεων και την δημιουργία χώρων πολιτιστικής υποδομής στον αστικό ιστό των παραδοσιακών γειτονιών.

Τα παραπάνω αναμένεται να συντελέσουν σε μια πορεία βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και να συμβάλλουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την μείωση της ανεργίας.

4. Πρόγραμμα απαιτούμενων μελετών

Γενικά

Οι επεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια και μνημεία απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις, σε μια σειρά θεμάτων όπως, βασικές αρχές περί επεμβάσεων, υφιστάμενου νομικού καθεστώτος διατάξεων και κανονισμών, μηχανική της τοιχοποιίας, παραδοσιακές και σύγχρονες τεχνολογίες και υλικά επεμβάσεων.

Το τελικό σχήμα επέμβασης σε μνημείο συνήθως περιλαμβάνει εργασίες επισκευής ή και ενίσχυσης.

Πρόκειται για επεμβάσεις (επισκευή ή ενίσχυση) οι οποίες έχουν ως στόχο την άρση της παθολογίας της κατασκευής, από δομοστατικής άποψης και την επαύξηση της ικανότητάς της για την παραλαβή στατικών και σεισμικών φορτίσεων.

Το αυστηρό πλαίσιο επεμβάσεων σε μνημεία οδήγησαν την επιστημονική κοινότητα σε μια συνεχή παραγωγή τεχνολογιών και υλικών που να συνάδουν σε αυτές τις απαιτήσεις. Αναφέρονται οι μέθοδοι αποτύπωσης και τεκμηρίωσης της παθολογίας του κτιρίου, οι επιτόπου εργαστηριακές δοκιμές εκτίμησης των μηχανικών χαρακτηριστικών της τοιχοποιίας, η χρήση πεπερασμένων στοιχείων στην ανάλυση των κατασκευών από τοιχοποιία και η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας σε εργασίες επισκευής και ενίσχυσης (παραγωγή και τοποθέτηση ενεμάτων, προσθήκη ελκυστήρων κλπ).

Στην περίπτωση επεμβάσεων σε μνημεία θα πρέπει να συνεκτιμηθούν αυστηρά οι διατάξεις και τα κριτήρια που θέτουν κανονισμοί, τα σημαντικότερα από αυτά είναι: Σεβασμός στο πρωτότυπο (ως σύνολο και ως επιμέρους στοιχεία, κατά τρόπο που να μην αλλοιώνεται η αρχική αρχιτεκτονική του φυσιογνωμία).

Τεκμηρίωση του μνημείου (ιστορική, αρχαιολογική, αρχιτεκτονική, δομοστατική, παθολογία, υλικά δόμησης)

Αναστρεψιμότητα προτεινόμενων επεμβάσεων ώστε να ελαχιστοποιούνται ανεπιθύμητες βλάβες του κτιρίου.

Συμβατότητα υφιστάμενων και νέων υλικών (κατά τρόπο που να ελαχιστοποιούνται ανεπιθύμητες βλάβες στο κτίριο)

Ανθεκτικότητα σε διάρκεια των νέων επεμβάσεων (ώστε να μεγιστοποιείται ο ωφέλιμος χρόνος διάρκειας αυτών των επεμβάσεων και να περιορίζονται δαπανηρές επεμβάσεις)

Το οικονομικό κόστος επέμβασης του μνημείου

Η δυνατότητα επαρκούς και ευσταθούς υποστήλωσης κατά την διάρκεια των εργασιών επισκευής ή ενίσχυσης.

1. Βοηθητικά Στοιχεία

Για την εν λόγω εκπόνηση των μελετών διατίθενται από την Υπηρεσία:

α) Το τοπογραφικό διάγραμμα

2. Η προς ανάθεση μελέτη περιλαμβάνει τις παρακάτω επιμέρους μελέτες:

- Ειδική Αρχιτεκτονική Μελέτη
- Μελέτη στατικής επάρκειας και μελέτη επεμβάσεων του κτιρίου
- Ηλεκτρομηχανολογική Μελέτη
- Μελέτη Ενεργειακής Απόδοσης (ΜΕΑ)
- Γεωτεχνική Έρευνα

- ο Τεύχη δημοπράτησης
- ο ΣΑΥ – ΦΑΥ

2.1 Ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες-

α). **Αρχιτεκτονική τεκμηρίωση του κτιρίου**, δηλαδή:

1). Φωτογραφική αποτύπωση (φωτογραφίες εσωτερικές και εξωτερικές. Φωτογραφίες από λεπτομέρειες του κτιρίου. Φωτογραφίες από το περιβάλλον-γειτονιά του κτιρίου, όλες σε χαρτόνια 21 χ 30 εκ.).

2). Σχεδιαστική αποτύπωση του υπάρχοντος κτιρίου όπως είναι πριν από την επέμβαση (κατόψεις, όψεις, τομές, τοπογραφικό, κάλυψη, ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες).

3). Τεχνική περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και των ενδιαφερόντων αρχιτεκτονικών, μορφολογικών, αισθητικών κ.ά. στοιχείων, που αξίζει να προσεχθούν ιδιαίτερα.

β). **Μελέτη των εργασιών συντήρησης-αποκατάστασης και επέμβασης** , δηλ. πρόταση επισκευής ή και αποκατάστασης ή και διαρρύθμισης. Θα συνταχθεί ο φάκελος αδειοδότησης του έργου. Να τονίζεται στον τίτλο της άδειας εάν είναι επισκευή, επισκευή και αποκατάσταση, διαρρύθμιση, προσθήκη, αλλαγή χρήσης κ.ο.κ.. Η πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει απαραίτητα:

1). Αιτιολογική έκθεση των επεμβάσεων πάνω στο κτίριο. Εδώ εξηγούνται οι λόγοι της επέμβασης (αρχιτεκτονικοί, στατικοί, λειτουργικοί, διατήρησης, κοινωνικοί, αισθητικοί, οικονομικοί κ.ο.κ.).

2). Τεχνική Έκθεση, όπου θα εξηγηθεί αρχικά η φιλοσοφία της επέμβασης στο κτίριο, θα γίνεται λεπτομερής περιγραφή των επισκευών της πρότασης και δε θα αναφέρονται γενικότητες. Ακόμη θα γίνεται λεπτομερής περιγραφή του τρόπου επισκευής και αποκατάστασης

3). Σχέδια της πρότασης επισκευής και αποκατάστασης με όλες τις απαιτούμενες λεπτομέρειες (κατόψεις, όψεις, τομές, τοπογραφικό, κάλυψη, κατασκευαστικές λεπτομέρειες επέμβασης).

4). Χρωματικές προτάσεις των όψεων.

Καθώς και κάθε άλλο σχέδιο ή στοιχείο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις

5) Προμέτρηση υλικών

Θα συνταχθεί τεύχος αναλυτικών προμετρήσεων των ποσοτήτων των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για τις επεμβάσεις στο κτίριο.

Στο τεύχος προμετρήσεων θα φαίνονται οι αναλυτικού υπολογισμοί των ποσοτήτων των υλικών καθώς και τα επιμέρους αθροίσματα των ποσοτήτων ανά υλικό

6) Τεχνική περιγραφή εκτέλεσης εργασιών και έκθεση τεχνικών προδιαγραφών

Θα συνταχθεί τεχνική περιγραφή εκτέλεσης των εργασιών που προτείνονται όπου θα υπάρχει πίνακας με τις αντίστοιχες ΕΤΕΠ της κάθε εργασίας επέμβασης, ενώ για τις εργασίες που δεν περιγράφονται στις ΕΤΕΠ θα υπάρχει αναλυτική περιγραφή από τον μελετητή του έργου για τη διαδικασία κατασκευής. Επιπρόσθετα θα αναφέρονται οι τεχνικές προδιαγραφές που θα πρέπει να τηρούνται κατά την επιλογή των υλικών επέμβασης κατ'την εφαρμογή τους από τον ανάδοχο κατασκευαστή του έργου

7) Παθητική πυροπροστασία

Τα παραπάνω μετά από τη σχετική γνωμάτευση της οικείας ΕΠΑΕ και μαζί με αντίγραφο του πρακτικού αυτής, θα υποβάλλονται στο Υπουργείο σε τρεις σειρές μέσα σε ασφαλή φάκελο με τους ανάλογους υποφακέλους

3.1 Μελέτη Στατικής Επάρκειας

Απαιτείται η σύνταξη στατικής μελέτης ελέγχου επάρκειας και μελέτη επεμβάσεων του υφιστάμενου μνημείου.

α). Αναγνώριση του Φέροντος Οργανισμού του κτιρίου

Συλλογή πληροφοριών για το ιστορικό του κτιρίου

Προτού ξεκινήσουν οι εργασίες στατικής αποτύπωσης του Φ.Ο. του κτιρίου, θα πραγματοποιηθεί προσεκτική έρευνα από τον μελετητή του έργου, ώστε να εντοπισθούν βλάβες που έχουν ήδη εντοπιστεί στα φέροντα στοιχεία του κτιρίου καθώς επίσης και πιθανές προγενέστερες επεμβάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ώστε να ληφθούν υπόψη κατά τη σύνταξη της στατικής μελέτης ελέγχου επάρκειας.

β). Αποτύπωση των στοιχείων του Φ.Ο. του κτιρίου

Πριν την έναρξη των ερευνητικών εργασιών θα πραγματοποιηθεί γεωμετρική και κατασκευαστική αποτύπωση κατά την οποία θα διευκρινιστούν με ακρίβεια οι θέσεις, διαστάσεις και υλικά των φερόντων στοιχείων του κτιρίου θα παραδοθούν πλήρη σχέδια αποτύπωσης για το σύνολο του κτιρίου, με σαφή προσδιορισμό των υλικών και διατομών των φερόντων στοιχείων και η αποτύπωση των ζημιών. Από τα σχέδια της στατικής αποτύπωσης θα εντοπισθούν με ακρίβεια οι θέσεις διενέργειας των απαραίτητων ερευνητικών εργασιών στα στοιχεία του φέροντος οργανισμού του κτιρίου, ώστε οι εργασίες να πραγματοποιηθούν με ασφάλεια

Επί τόπου έρευνες όπως μη καταστροφικοί έλεγχοι (π.χ. κρουσιμετρήσεις, υπερηχομετρήσεις κλπ), επί τόπου καταστροφικοί έλεγχοι (π.χ. λήψη πυρήνων, δείγματος κονιάματος κλπ)

Εργαστηριακές έρευνες που περιλαμβάνουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Καθορισμός των χημικών και ορυκτολογικών ιδιοτήτων των αρχικών υλικών
- Καθορισμός των μηχανικών ιδιοτήτων των αρχικών υλικών.
- Σύνθεση ενεμάτων και κονιαμάτων συμβατών προς τα αρχικά υλικά δόμησης.

γ). Ανάλυση και διαστασιολόγηση του κτιρίου στην υφιστάμενη κατάσταση

Η ανάλυση και η διαστασιολόγηση του κτιρίου περιλαμβάνει ως αναγκαίες προϋποθέσεις τις ακόλουθες ενέργειες:

Καθορισμό των μηχανικών ιδιοτήτων των τοιχοποιιών .

Καθορισμό των δυναμικών χαρακτηριστικών του μνημείου

Καθορισμό του συντελεστή συμπεριφοράς του κτιρίου

Καθορισμό του φάσματος σχεδιασμού ειδικά για το μνημείο θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μια ανάλυση σεισμικού ρίσκου με συνεκτίμηση της ιστορίας και της σπουδαιότητάς του.

δ). Αποτίμηση της φέρουσας ικανότητας του κτιρίου (στατική επάρκεια)

δ.1 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ερευνητικών εργασιών – ερευνητικών ελέγχων

Με βάση την παθολογία της κατασκευής, την ολοκλήρωση των ερευνητικών εργασιών στα φέροντα στοιχεία του κτιρίου και κυρίως τα αποτελέσματα της ανάλυσης και διαστασιολόγησης της αρχικής κατασκευής επιχειρείται η εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της κατασκευής στην κατάσταση που βρίσκεται. Η εκτίμηση αυτή που αποτελεί κομβικό σημείο στη δουλειά του υπεύθυνου δομοστατικού μηχανικού, είναι κρίσιμη για τη λήψη απόφασης, για τον τύπο και το βαθμό του σχήματος δομοστατικής επέμβασης προς αποκατάσταση του κτιρίου.

Μέθοδοι υπολογισμού των αντοχών της τοιχοποιίας με βάση τα αποτελέσματα των επί τόπου εργαστηριακών ελέγχων αλλά και τις διατάξεις των ισχυόντων κανονισμών που αφορούν την αποτίμηση της φέρουσας ικανότητας αυτού του είδους κτιρίου (χρήση Ευρωκώδικα ,6,8 και του υπό ανάπτυξη Ελληνικού Κανονισμού δομητικών επεμβάσεων σε κτίρια από τοιχοποιία (ΚΑΔΕΤ)

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που θα προκύψουν από τη στατική αποτύπωση, καθώς και τα αποτελέσματα των ερευνητικών εργασιών θα συνταχθεί Τεχνική Έκθεση αυτοψίας του Φ.Ο. του κτιρίου.

Στην Τεχνική Έκθεση θα υπάρχει αναλυτική περιγραφή του φέροντα οργανισμού του κτιρίου, παρουσίαση πιθανών βλαβών που θα έχουν εντοπισθεί, καθώς και φωτογραφίες από τα σημεία που εντοπίστηκαν αυτές.

δ.2 Τεχνική περιγραφή αποτελεσμάτων στατικών υπολογισμών

Τα αποτελέσματα της στατικής μελέτης ελέγχου επάρκειας θα παρουσιασθούν με την μορφή τεχνικής περιγραφής και θα φαίνονται αναλυτικά στο τεύχος στατικών υπολογισμών ελέγχου επάρκειας. Η τεχνική περιγραφή θα περιλαμβάνει αναλυτική παρουσίαση των ανεπαρκειών των φερόντων στοιχείων ανά στάθμη.

δ.3 Παραδοτέα στοιχεία στατικής μελέτης ελέγχου επάρκειας.

Τα παραδοτέα στοιχεία της στατικής μελέτης ελέγχου επάρκειας προς τον Κύριο του Έργου θα είναι τα εξής

Αποτύπωση Φ.Ο

Έκθεση αυτοψίας Φ.Ο.

Τεύχη στατικών υπολογισμών ελέγχου επάρκειας

Τεχνική περιγραφή αποτελεσμάτων στατικών υπολογισμών ελέγχου επάρκειας.

3.2 Μελέτη στατικής ενίσχυσης σε επίπεδο μελέτης εφαρμογής

Ο καθορισμός του σχήματος των επεμβάσεων αποτελεί τον πυρήνα όλης της διαδικασίας και είναι αποτέλεσμα μιας προσέγγισης αλληλοσχετισμού των δομικών, αρχιτεκτονικών και αρχαιολογικών παραμέτρων

Διαδικασία κατασκευής του τρισδιάστατου (3D) προσομοιώματος της κατασκευής. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει διάφορα στάδια όπως ο καθορισμός των υλικών της τοιχοποιίας, των μηχανικών ιδιοτήτων των υλικών αυτών, των συνθηκών στήριξης του κτιρίου επί του εδάφους, των κατακόρυφων δράσεων που ασκούνται στον φορέα, αλλά και των σεισμικών παραμέτρων της ανάλυσης. Κατά την προσομείωση του κτιρίου στο υπολογιστικό πρόγραμμα, θα ληφθούν υπόψη τα ευρήματα των ερευνητικών εργασιών, οι πιθανές βλάβες που θα έχουν εντοπισθεί.

Στη συνέχεια πραγματοποιούνται οι απαραίτητες αναλύσεις και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα τους. Με βάση τα αποτελέσματα αυτά (εντατικά και παραμορφωτικά

μεγέθη δομικών μελών του φορέα) και σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών που αναφέρθηκαν παραπάνω πραγματοποιούνται οι έλεγχοι επάρκειας των δομικών στοιχείων του φορέα.

3.3. Μελέτη επεμβάσεων υφιστάμενου κτιρίου

Ο καθορισμός του σχήματος των επεμβάσεων αποτελεί τον πυρήνα όλης της διαδικασίας και είναι αποτέλεσμα μιας προσέγγισης αλληλοσχετισμού των δομικών, αρχιτεκτονικών και αρχαιολογικών παραμέτρων

α). Αξιολόγηση αποτελεσμάτων μελέτης ελέγχου επάρκειας

Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης ελέγχου στατικής επάρκειας του υφιστάμενου κτιρίου και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων προς τον Κύριο του Έργου σε περίπτωση που θα παρουσιασθούν ανεπάρκειες στα στοιχεία του Φέροντος Οργανισμού θα ξεκινήσουν οι απαραίτητες διαδικασίες για τη σύνταξη της στατικής μελέτης επεμβάσεων (επισκευή ή και ενίσχυση). Γνώμονας για την επιλογή των απαραίτητων ενισχύσεων θα είναι η οικονομία και η ευκολία κατά την διάρκεια της κατασκευής.

β). Στατική μελέτη επεμβάσεων

Πρόκειται για εργασίες δομοστατικού χαρακτήρα που έχουν ως κύριους στόχους :

- Την επισκευή βλαβών της τοιχοποιίας ή και την ενίσχυση της φέρουσας ικανότητάς της.
- Τη βελτίωση της συμπεριφοράς της κατασκευής σε στατικές αλλά κυρίως σε σεισμικές φορτίσεις
- Την ενίσχυση της φέρουσας ικανότητας της θεμελίωσης

γ). Τεχνική περιγραφή στρατηγικής των επεμβάσεων

Αφού επιλεγούν οι απαραίτητες επεμβάσεις ώστε να αποκατασταθεί η επάρκεια των φερόντων στοιχείων του κτιρίου θα συνταχθεί ανάλογη τεχνική περιγραφή όπου θα παρουσιάζονται οι προτεινόμενες επεμβάσεις. Στην περιγραφή θα πραγματοποιηθεί ανάλυση της μεθόδου επεμβάσεων και θα παρέχονται πληροφορίες για τη μέθοδο και τα στάδια κατασκευής τους. Η τεχνική περιγραφή θα παρουσιασθεί στον Κύριο του Έργου, ώστε να ενημερωθεί πλήρως για την προτεινόμενη μέθοδο ενίσχυσης και αποκατάστασης του Φ.Ο. του κτιρίου.

δ). Σύνταξη σχεδίων επεμβάσεων

Θα συνταχθούν σχέδια επεμβάσεων όλων των σταθμών του κτιρίου, στα οποία θα περιγράφονται οι απαιτούμενες επεμβάσεις, Στα σχέδια θα υπάρχει υπόμνημα με λεπτομερή αναφορά των υλικών και της μεθόδου που θα χρησιμοποιηθεί κατά την ενίσχυση του κτιρίου, καθώς και κατασκευαστικές λεπτομέρειες σε κατάλληλη κλίμακα σχεδίασης για την διευκόλυνση της κατασκευής. Ανάλογα με τη μέθοδο ενίσχυσης που θα επιλεγεί σε κάθε στοιχείο του Φ.Ο. θα υπάρχει αντίστοιχος χρωματικός συμβολισμός, ώστε να είναι εύκολη η αναγνώριση της επέμβασης.

ε). Προμέτρηση υλικών

Θα συνταχθεί τεύχος αναλυτικών προμετρήσεων των ποσοτήτων των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση – αποκατάσταση του Φ.Ο. του κτιρίου.

Στο τεύχος προμετρήσεων θα φαίνονται οι αναλυτικού υπολογισμοί των ποσοτήτων των υλικών ενίσχυσης καθώς και τα επιμέρους αθροίσματα των ποσοτήτων ανά υλικό (έγχυτο σκυρόδεμα, εκτοξευόμενο σκυρόδεμα ξυλεία στέγης κλπ).

στ). Τεχνική περιγραφή εκτέλεσης εργασιών και έκθεση τεχνικών προδιαγραφών

Θα συνταχθεί τεχνική περιγραφή εκτέλεσης των εργασιών που προτείνονται όπου θα υπάρχει πίνακας με τις αντίστοιχες ΕΤΕΠ της κάθε εργασίας επέμβασης, ενώ για τις εργασίες που δεν περιγράφονται στις ΕΤΕΠ θα υπάρχει αναλυτική περιγραφή από τον μελετητή του έργου για τη διαδικασία κατασκευής. Επιπρόσθετα θα αναφέρονται οι τεχνικές προδιαγραφές που θα πρέπει να τηρούνται κατά την επιλογή των υλικών ενίσχυσης και κατ' την εφαρμογή τους από τον ανάδοχο κατασκευαστή του έργου

Παραδοτέα στοιχεία στατικής μελέτης επεμβάσεων του κτιρίου.

Τα παραδοτέα της στατικής μελέτης επεμβάσεων του κτιρίου είναι τα κάτωθι:

Τεχνική Έκθεση αξιολόγησης αποτελεσμάτων στατικής επάρκειας
Τεύχος στατικών υπολογισμών μελέτης επεμβάσεων
Τεχνική περιγραφή των επεμβάσεων
Σχέδια κατασκευαστικών λεπτομερειών επεμβάσεων
Τεύχος προμέτρησης υλικών
Τεχνική περιγραφή εκτέλεσης των εργασιών ενίσχυσης

4. Μηχανολογικές-Ηλεκτρολογικές μελέτες

Θα συνταχθεί μελέτη ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρικά ισχυρά ρεύματα, πυρόσβεση πυρανίχνευση, κλιματισμός και ασθενή ρεύματα. του κτιρίου και μελέτη Η/Μ,

5. Μελέτη Ενεργειακής απόδοσης

6. Γεωτεχνική Έρευνα και μελέτη

Σκοπός της γεωτεχνικής έρευνας είναι ο προσδιορισμός των σχηματισμών θεμελίωσης καθώς και των φυσικών και μηχανικών χαρακτηριστικών κάθε επί μέρους στρωματογραφικού ορίζοντα ο οποίος υπεισέρχεται στις εδαφοστατικές διερευνήσεις.

Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και σύνταξη γεωτεχνικού προσομιώματος
Με βάση το γεωτεχνικό προσομιώμα θα γίνει εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας του εδάφους θεμελίωσης.

Οι επιτόπου έρευνες, οι εργαστηριακές δοκιμές και η αξιολόγηση τους θα παρουσιασθούν σε Τεύχος Γεωτεχνικής Αξιολόγησης

7)Μελέτη ΣΑΥ-ΦΑΥ

8) Σύνταξη τευχών δημοπράτησης

5. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

5. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ο καθαρός χρόνος για την εκπόνηση της μελέτης ανέρχεται σε πέντε (5) μήνες και ο προβλεπόμενος συνολικός χρόνος σε οκτώ (8) μήνες.

Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα

Το χρονοδιάγραμμα υποβολής των απαιτούμενων μελετών είναι:

1. Γεωτεχνική Μελέτη: ένα (1) μήνα από την υπογραφή σύμβασης
2. Αποτυπώσεις: δύο (2) μήνες από την υπογραφή σύμβασης
3. Οριστική μελέτη: δύο (2) μήνες
4. Εγκρίσεις από υπηρεσίες: δύο (2) μήνες
5. Μελέτη εφαρμογής ένας (1) μήνας
6. Τεύχη δημοπράτησης: ένας (1) μήνας από την έγκριση της οριστικής μελέτης
7. ΣΑΥ-ΦΑΥ: 1 μήνα από την έγκριση της οριστικής μελέτης

ΜΗΝΕΣ								
α/α	1	2	3	4	5	6	7	8
Γεωτεχνική μελέτη								
Αποτυπώσεις κτιρίου								
Οριστική Μελέτη								
Εγκρίσεις								
Μελέτες εφαρμογής								
Τεύχη Δημοπράτησης								
ΣΑΥ-ΦΑΥ								
Παραλαβή της μελέτης								

Λιβαδειά 18-03-2019

Ο συντάξας

Θεωρήθηκε

Καρβούνη Δήμητρα

Νταλιάνης Χρήστος